

Täysistunto

Tiistai 26.4.2016 klo 13.59—16.35

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ulkomaalaislain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 64/2016 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

Keskustelu

16.02 **Sirpa Paatero sd:** Arvoisa rouva puhemies! Minulla on olo, että ulkomaalaislaki on nyt paras aihe, josta olen täällä käynyt puhumassa, sillä joka viikko tulee vähintään yksi osa tätä jatkosarjaa. Nyt alkaa olla kyllä semmoinen lievä ongelma siitä syystä, että kun näitä ei pysty katsomaan kokonaisuutena, niin kuvaan teille tähän HE 64:ään liittyvän yhden kohdan.

Kokonaisuutena tämä lainsäädäntö, että siirretään tehtäviä niin Rajavartiolaitokselta kuin poliisiltakin Maahanmuuttovirastolle, on hyvä, niin että Maahanmuuttovirastolle tulee enemmän mahdollisuuksia käsitellä näitä lupia. Mutta kun meillä on juuri tällä hetkellä hallintovaliokunnassa käsiteltävänä edellisellä viikolla täällä ollut esitys, jossa lyhennettäisiin valitusaikoja muun muassa, niin siinä asiantuntijoiden vahva viesti on ollut se, että valitusaikoja lyhentämällä käsittelyajat eivät lyhene, vaan ne jopa pidentyvät. Siihen on monia eri syitä, muun muassa se, että niihin joudutaan lisäämään selvityksiä jälkikäteen ja muuta tämmöistä. Siinä kohtaa on tullut esille, että paljon helpompi ja parempi keino olisi lyhentää käsittelyaikoja. Nyt sitten tässä esityksessä, joka tulee kaksi viikkoa sen edellisen jälkeen, on direktiivin mukainen käsittelyaikojen määrittäminen, joka olisi ollut hyvä tietää jo silloin, kun täällä muutama viikko sitten käsiteltiin sitä edellistä, jossa yritetään siis keinoa lyhentää käsittelyaikoja, joka ei toimi, ja nyt sitten tulee käsittelyaikojen lyhennys. En tiedä, toivon, että tämä on vain virhe, lipsahdus tai jotakin muuta eikä tietoinen yritys saada ensin kiristettyä sieltä valitusaikoja ja sen jälkeen tuoda tämä käsittelyaikojen lyhennys.

Tietenkin poliiseille jää yhä edelleenkin päätösten tiedoksi antaminen sen jälkeen, kun on tullut kielteinen tai myönteinen, josta tästäkin on jo yksi lainsäädäntöesitys meneillään, niin että tämä voidaan etenkin myönteisissä tapauksissa antaa myöskin maahanmuuttoviranomaisille tehtäväksi. Elikkä ei ole pelkästään poliisit tulevaisuudessa, jotka voivat tuoda julki ihmisille, minkälainen päätös on tullut, mutta tietenkin maasta poistaminen ja ulkomaalaislain valvontatehtävät ovat yhä edelleen rajavalvonnan ja poliisien tehtävinä.

Yksi iso muutos, joka tähän on tulossa nyt, kun näitä lupia ei sitten enää haettaisi poliisilaitokselta ja poliisit eivät olisi tässä se lupaviranomainen, on tämä esitys, että näitä voitaisiin hakea vain yhdeksästä erityisestä toimipisteestä. Kun me tiedämme, että nyt nämä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 43/2016 vp

32 000 ihmistä — ja sen jälkeen vielä joitakin muitakin, mutta myöskin silloin, kun tulijoi-
ta on ollut 3 000—4 000 — eivät satu tulemaan näihin ennalta määrättyihin pisteisiin, niin
mitkä ovat ne realistiset mahdollisuudet turvapaikanhakijoilla matkustaa näille kyseisille
paikkakunnille viemään lomakkeita anoakseen näitä? Tämä ei selvinnyt tästä ainakaan
ihan helposti. Oliko tähän ajateltu jo joku vaihtoehto?

Isoa linjaa tästä osuudesta kannatan elikkä lupaviranomaisen toimivaltuuksia Maahan-
muuttovirastolle, mutta tässä on nämä kaksi ongelmaa elikkä pätkityt lainsäädäntövalmis-
telut, jolloinka tehdään ehkä etukäteen sellaisia muutoksia, mitkä ovat tarpeettomia, ja toi-
sena nämä kohtuuttomat, mahdollisesti kohtuuttomat, matkat turvapaikanhakijoille.

16.06 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa rouva puhemies! Ymmärrän tämän esityksen niin,
että tässä pyritään eri viranomaisten työnjakoa ja toimivaltaa näissä esillä olevissa asioissa
kehittämään. Siellä hallintovaliokunnassa on varmasti hyvä katsoa näitä yksityiskohtia ja
myös liittymiä siihen edelliseen esitykseen, johon edustaja Paatero viittasi.

Itse olisin halunnut tässä yhteydessä kiinnittää vain huomiota siihen, että hallinnossa on
ilmeisen paljon mahdollisuuksia toimintoja ja työnjakoa kehittämällä saada aikaiseksi jär-
keviä säästöjä. Viittaan nyt yhteen esimerkkiin, joka on tullut ajankohtaiseksi: Kun maa-
han tuli erittäin paljon turvapaikanhakijoita viime vuonna, yli 30 000, niin ryhdyttiin miet-
timään, että onko se oikeastaan hyvä systeemi, että meillä ensin tämän alkupuhuttelun te-
kee poliisi tai Rajavartiolaitos ulkomaalaisen turvapaikanhakijan kohdalla ja sen jälkeen,
muutaman viikon tai jopa kuukauden jälkeen, erikseen Maahanmuuttovirasto tekee tämän
varsinaisen turvapaikkapuhuttelun. Kun tätä mietittiin, niin päädyttiin siihen, että eihän
tässä ole hirveästi järkeä, vaan jotta asiat menisivät sujuvasti ja ilman, että turhaan odotu-
tetaan myöskään tätä hakijaa, niin päätettiin yhdistää, että yhdellä ja samalla kertaa Maa-
hanmuuttovirasto tekee myös tämän perustietoihin liittyvän alkupuhuttelun ja sitten sen
varsinaisen turvapaikkapuhuttelun.

Rouva puhemies! Tällä haluan vain sanoa sitä, että tällainen muutos tehtiin, kun tuli
kymmenkertainen määrä turvapaikanhakijoita viime vuonna. Ehkä tämän muutoksen ja
siitä koituvat hyödyt ja säästöt byrokratian kannalta olisi voinut ja kannattanut tehdä jo en-
nen kuin jouduttiin tällaiseen poikkeustilanteeseen. Eli haluan sanoa, että hallinnossa pi-
täisi jatkuvasti miettiä työnjakoa ja toimintojen kehittämistä mahdollisimman järkeviksi.

16.08 Ville Tavio ps: Arvoisa puhemies! Juuri niin, osa näistä hallituksen esityksistä, mitä
nyt nähdään, on hyviä, mutta ne ovat toisaalta myös sellaista puskapalojen sammuttelua,
koska tietysti siitä syntyy kauheat viranomaisprosessit, kun 32 000 ihmistä ryntää maahan
ja käynnistää nämä turvapaikkahakemukset. Tietenkin siinä aletaan muuttaa järjestelmiä ja
kaikki on sekaisin ja koetetaan löytää säästöjä. Hyvä niin, mutta perussuomalaisena toi-
von, että tässä ollaan kuitenkin valppaina myös tälle pääongelmalle eli sille, että turvapaik-
kaa saa yhä hakea rajattomasti. Jos nämä rajajärjestelyt, mitä täällä Euroopassa nyt on teh-
ty, eivät pidäkään, niin sitten tässä ollaan hyvin pian todella ison ongelman edessä, isom-
man kuin nyt.

Mitä tulee tähän hallituksen esitykseen, niin täytyy vielä mainita, että ihmisiltä olen saa-
nut hieman sellaista palautetta, että poliisiin luotetaan kovin paljon Suomessa ylipäänsä.
Ihmiset luottavat poliisiin. Mutta sen sijaan tähän Maahanmuuttovirastoon ihmisten luotto
alkaa kyllä heiketä ihan vain sen takia, että näitä myönteisiä turvapaikkapäätöksiä jaellaan
täällä helpoiten koko Euroopassa. Eli toivottavasti tämä tosiaan nyt sitten toteutuu niin, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 43/2016 vp

tässä tehostetaan tätä tutkintaprosessia, sitä reittiä ja sitä kertomusta, mikä on aikaisemmin poliisin kuulustelussa tullut, kun nyt tulee sitten samaan syssyyn tämä turvapaikkapuhuttelu. Toivottavasti siellä säilyy kuitenkin se sama objektiivisuus, mikä poliisilla on aiemmin säilynyt. Tämä on se, mitä minä toivon, että valiokunnat vielä kysyisivät, kun asian tuntijoita kuulevat.

16.10 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Tässäkin kysymyksessä on hyvä todeta, että tämä itse päälinja, jossa tätä yhteistyötä eri viranomaisten välillä pyritään järkevöittämään ja pyritään hakemaan myös synergiaetuja ja pyritään miettimään, miten me myös pystyisimme hallinnossamme tehokkaammin hoitamaan näitä asioita, on täysin kannatettava ja nimenomaisesti tällaista pohdintaa tällaisessa tilanteessa pitääkin tehdä. Ja varsin järkeviä esityksiä siihen suuntaan nyt tässä kyseessä olevassa hallituksen esityksessä kyllä on.

Mutta sitten puuttuisin tähän asiaan, mihin edustaja Paaterokin omassa puheenvuorosaan puuttui, että kun meille joka viikko nyt tähän saliin tuodaan lähetekeskusteluun näitä ulkomaalaislain muutoksia, niin tässä tavallaan helposti sitten unohtuu se asia, että nämä isot kysymykset olisi pitänyt hoitaa kokonaisuutena ja katsoa kokonaisuudessaan tämän ulkomaalaislain uudistamista ja miettiä sitten siinä yhteydessä useammasta osakokonaisuudesta, miten ne nivoutuvat toisiinsa. Me tiedämme, että edellisellä kerralla puhuimme perheen yhdistämisestä, sitä edellisellä kerralla tästä oikeusturvakysymyksestä, sitä edellisellä kerralla tästä humanitäärisen pykälän poistamisesta — ja niin edelleen — jotka kaikki toisaalta linkittyvät toisiinsa. Joten olisi kyllä järkevämpää varmaan myös sen kannalta, että ihmiset ymmärtäisivät, mihin näillä ulkomaalaislain uudistamisilla pyritään, että tämä tehtäisiin kokonaisvaltaisesti ja tehtäisiin kerralla eikä niin, että nämä tulevat aina tipoittain ja näitä viikko toisensa jälkeen täällä puidaan ja sitten ne ovat valiokunnassakin aina viikko toisensa jälkeen eri tahdissa. Näitä ratkaisuja tulee vähän tipoittain, vaikka sitten osassa näitä asioita pitäisi nimenomaisesti keskittyä siihen, miten ne vaikuttavat toisiinsa.

16.12 Mika Kari sd: Arvoisa rouva puhemies! Todistan tässä samaa kuin valiokuntatoveri tässä edellä. Hallintovaliokunnassa ulkomaalaislakien käsittely on kieltämättä asettautumassa nyt ainakin vähän vaikeammille raiteille. Tätä hallituksen esitystä lukiessa kiinnitin samaan huomiota kuin muun muassa edustaja Paatero tässä edellä omassa puheenvuorosaan.

Mutta sen lisäksi haluan kiinnittää huomiota myös näihin resurssikysymyksiin. Tämänkin hallituksen esityksen pohjana on resurssien tehokkaampi käyttö. Viime vuonna, vähän reilu vuosi sitten, tässä eduskunnassa istui silloinen poliisin ja oikeudenhoidon parlamentaarinen työryhmä, joka esitti poliisille, Rajavartiolaitokselle ja niin edelleen 75 miljoonaa euroa lisää rahaa tehtävien hoitoon. Tästä hallitus antoi näille toimijoille 50 miljoonan euron osuuden. Poliisin resurssien osalta täytyy sanoa, että kyseessä tämänkään rahan osalta ei ollut tason nosto vaan ainoastaan kapenevan kehyksen laskun paikkaus.

Vielä tähän meidän turvapaikkajärjestelmäämme. Edustaja Savio tuosta taisi jo poistua, mutta väite siitä, että Suomessa jaellaan turvapaikkapäätöksiä, osoittaa kansanedustajalta joko tietämättömyyttä tai sitten välinpitämättömyyttä. Yksi kolmasosa Suomessa turvapaikkahakemuksen jättäneistä henkilöistä saa turvapaikkapäätöksen, ja tämä taso on kyllä hyvää eurooppalaista tasoa monellakin tavalla.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 43/2016 vp

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.